

Міністерство охорони здоров'я України
Донецький національний медичний університет

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом в.о. ректора ДНМУ
№ 464 від 29.08 2020 р.

Положення
про порядок розроблення, затвердження, моніторингу
та періодичного перегляду освітніх програм
у Донецькому національному медичному університеті

Схвалено рішенням Вченої ради ДНМУ
протокол № 8 від 30.06. 2020 р.
із доповненнями
протокол № 3 від 08.10.2020 р.

Розробники

Лобас Віталій Михайлович – доктор наук з державного управління, завідувач кафедри організації вищої освіти, управління охороною здоров'я та гігієни, професор

Соколова Ірина Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри організації вищої освіти, управління охороною здоров'я та гігієни, професор

Вовк Світлана Михайлівна – доктор наук з державного управління, доцент кафедри організації вищої освіти, управління охороною здоров'я та гігієни, доцент

Затверджено на засіданні кафедри організації вищої освіти, управління охороною здоров'я та гігієни, протокол № 10 від 11.05. 2020 р.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. «Положення про порядок розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у Донецькому національному медичному університеті» (далі **Положення**) визначає процедуру розроблення, затвердження, реалізації, моніторингу та перегляду освітніх та освітньо-професійних програм (далі - Програма) незалежно від форми навчання (очна, заочна) у Донецькому національному медичному університеті (далі - Університет).

1.2. Положення розроблено відповідно до нормативних документів:

▪ *Законів України :*

«Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII; редакція від 02.04.2020;

«Про вищу освіту» від 28.12. 2014 № 76-VIII; редакція 18.03. 2020;

«Про систему професійних кваліфікацій» від 01.10.2012 № 5301-VI;

«Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» від 18.12. 2019 № 392-IX

▪ *постанов Кабінету Міністрів України:* від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» в редакції від 10 травня 2018 р. №347 (далі – *Ліцензійні умови*); Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977 (далі – *Положення про акредитацію*); від 12 серпня 2015 р. № 579 Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність;

▪ *наказу* Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від «21» грудня 2017 р. №1648) «Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти»;

▪ *Листа* Міністерства освіти і науки України від 05.06.2018 р. №1/9-377 «Щодо надання роз'яснень стосовно освітніх програм».

Із врахуванням :

- ✓ Довідника користувача ЄКТС (ред. 2015 р.);
- ✓ Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015);
- ✓ Методичних рекомендаціях щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (зі змінами наказ від 21.12.2017 р. №1648),
  - А також нормативно-правових документів Університету

1.3. У цьому Положенні терміни та скорочення вживаються в такому значенні:

Забезпечення якості – процес або сукупність процесів, прийнятих на національному та інституційному рівнях для забезпечення якості освітніх програм і кваліфікацій, які присуджуються.

Контроль якості – це процес вимірювання і встановлення відповідності результатів навчання за певним рівнем вищої освіти вимогам програмних результатів; інформація про перебіг освітнього процесу за спеціальністю та підтримання його стабільного режиму розвитку. Включає сукупність методів, процедур, інструментів, що використовуються для визначення відповідності реальної якості (освітньої програми, освітньої діяльності) встановленим стандартам (критеріям).

Критерії якості освітньої програми – це комплексні оцінні блоки, які конкретизуються в показниках (і індикаторах), за якими встановлюють відповідність освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією освітньою програмою. МОНУ визначено 10 критеріїв як обов'язкових умов для акредитації закладів вищої освіти ((пункт 6 розділу I «Положення про акредитацію...»))

Освітня діяльність – діяльність закладів вищої освіти, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу.

Джерело: Закон України «Про внесення змін...», 2019

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації».

(Джерело: Закон України «Про внесення змін...», 2019)

Профіль програми визначає предметну область, до якої належить дана освітня програма, її рівень та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм.

Спеціалізація – складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти.

Якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Джерело: Закон України «Про внесення змін...», 2019

Якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної освіти та сприяє створенню нових знань.

- 1.4.** Університет в межах ліцензованої спеціальності на відповідному рівні вищої освіти може розробити та реалізувати одну або декілька (їх кількість Університет визначає самостійно) освітніх програм. Такі освітні програми мають різні назви та акредитуються як окремі освітні програми.
- 1.5.** Для запровадження окремих спеціалізацій Університет створює профільні освітні програми, назви яких (у випадку однієї освітньої програми за кожною спеціалізацією) співпадають із назвами спеціалізацій. Освітня програма спеціалізації повинна забезпечувати виконання стандарту вищої освіти за спеціальністю.
Кожній спеціалізації відповідає окрема освітня програма, тому до складу однієї освітньої програми не можуть входити декілька спеціалізацій.
- 1.6.** Освітня програма набуває статусу спеціалізації після її внесення до єдиної бази даних запроваджених закладами вищої освіти спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти на кожному рівні вищої освіти, і яка формується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

2. ПОРЯДОК РОЗРОБКИ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

2.1. Процес реалізації освітньої (освітньо-професійної) програми включає її розробку, затвердження, організацію освітнього процесу, моніторинг та удосконалення.

Розробка та затвердження ОП відбувається за етапами і передбачає послідовний порядок дій суб'єктів забезпечення якості в Університеті у межах визначених компетенцій і повноважень.

2.2. Пропозиції щодо запровадження нової ОП в Університеті та складу проектної групи з її розробки подаються випусковими кафедрами для розгляду вченою радою факультету. У разі схвалення рішення про нову ОП декан факультету і завідувач кафедри готують подання на ім'я ректора Університету, в якому обґрунтовують необхідність розробки ОП у межах ліцензованої спеціальності та пропонують персональний склад проектної групи.

2.3. На основі подання наказом ректора формується персональний склад проектної групи, враховуючи Ліцензійні умови, та затверджується керівник групи. Діяльність проектної групи регламентується окремим Положенням (введено в дію наказом ректора № 328 від 01.06. 2020 р.).

2.4. Проектна група розробляє зміст освітньої (освітньо-професійної) програми, враховуючі вимоги до її складових, визначених у нормативних документах та цьому Положенні.

2.5. Розроблений проект ОП проходить процедуру внутрішнього та зовнішнього рецензування із залученням різних груп стейкхолдерів. Формати обговорення структури та змісту ОП передбачають можливість проведення різних комунікаційних заходів на кафедрі, факультеті, в Університеті тощо для забезпечення прозорості, колегіальності, об'єктивності та максимального врахування професійних інтересів і запитів роботодавців.

2.6. По завершенні процедури попереднього обговорення проект ОП подається для затвердження кафедрою\кафедрами, яка\які набувають статусу випускових для цієї ОП. У разі позитивного висновку випускової кафедри\кафедр проект ОП подається для розгляду вченою радою факультету. До проекту ОП додається витяг із засідання випускової кафедри\кафедр.

На цьому етапі до експертизи ОП залучаються також внутрішні та зовнішні стейкхолдери.

2.7. Розгляд проекту ОП на засіданні вченої ради передбачає попередню експертизу її змісту членами вченої ради, заслуховування керівника проектної групи, висновків кафедри\кафедр, обговорення проекту рішення щодо ОП.

2.8. У разі схвалення проекту ОП вченою радою факультету керівник проектної групи подає пакет документів до розгляду Вченою радою Університету : проект ОП, витяг із засідання вченої ради факультету про результати обговорення ОП; висновки експертів про якість ОП.

Проект ОП оприлюднюється до засідання Вченої ради Університету (не пізніше ніж за два тижні) у визначений в Університеті спосіб.

2.9. На засіданні Вченої ради Університету керівник проектної групи представляє зміст ОП з урахуванням зауважень, наданих під час обговорення, характеризує її профіль.

2.10. Після ухвалення й затвердження змісту освітньої (освітньо-професійної) програми на засіданні Вченої ради готується наказ про введення ОП у дію у визначений термін, призначається гарант ОП та група забезпечення. Процедура призначення гаранта ОП та групи забезпечення регламентується окремим Положенням (введено в дію наказом ректора № 328 від 01.06. 2020 р.).

3. МОНІТОРИНГ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

3.1. Мета моніторингу – виявлення та відстеження тенденцій у впровадженні механізмів і процедур внутрішнього забезпечення якості освітніх програм в Університеті для першого і другого рівнів вищої освіти, встановлення відповідності фактичних програмних результатів заявленим цілям, оцінювання причин відхилень від цілей.

3.2. Основні завдання моніторингу :

- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- розробка варіативних програм моніторингових досліджень для своєчасного виявлення проблем, відхилень від запланованих результатів;
- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному порталі Університету та \ або на інформаційних сайтах факультету \ кафедри;
- безперервне підвищення професійного розвитку груп забезпечення спеціальностей та науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому

числі самостійної роботи здобувачів ВО за освітніми програмами;

- забезпечення публічності інформації про освітні програми у межах спеціальностей за галузями знань.

3.4. Моніторинг проводиться відповідно до таких принципів: систематичності та системності; прозорості моніторингових процедур та публічності результатів; безпеки персональних даних; об'єктивності одержання та аналізу інформації під час моніторингу; своєчасності та достатності (для прийняття управлінських рішень).

3.5. Суб'єкти, які беруть участь у підготовці, проведенні та аналізі результатів моніторингу: адміністрація, Вчена рада Університету, структурні підрозділи (відділи) Університету в межах своїх повноважень, деканати, випускові кафедри, інші кафедри (за узгодженням із гарантом освітньої програми), гаранті освітніх програм, члени груп забезпечення спеціальностей, науково-педагогічні працівники Університету, здобувачі ВО, представники органів студентського самоврядування. До моніторингового дослідження залучаються також зовнішні стейкхолдери (випускники програм, досвідчені фахівці, роботодавці).

3.6. Об'єкти моніторингу :

- Фокус програми, очікувані програмні результати навчання, які враховують потреби сучасного ринку праці, запити роботодавців та професійні інтереси здобувачів вищої освіти;

- структура і зміст ОП, кредитне навантаження за компонентами програми, забезпечення можливості академічної мобільності та індивідуальної траєкторії навчання;

- доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання;

- умови реалізації освітньої програми та забезпечення якості (кадрові, навчально-методичні, матеріально-технічні, інформаційні);

- результати запровадження освітніх змін, педагогічних технологій в освітньому процесі;

- дотримання принципів студентоцентрованого навчання;

- використання результатів наукових досліджень у змісті освітньої програми;

- оцінка якості підготовки фахівців за відгуками роботодавців;

- організація та результати практичної підготовки здобувачів ВО;

- результати навчання та формування програмних компетентностей у здобувачів ВО;

- інші об'єкти, визначені у Програмі.

3.7. Кожні два роки група забезпечення спеціальності спільно із гарантом ОП проводять самооцінювання ОП та освітньої діяльності за освітньою програмою за кожним критерієм, визначеним у п.3.6.

3.8. Моніторинг проводиться у три етапи:

Підготовчий: планування та підготовка моніторингу (формулювання проблеми, що досліджуватиметься; визначення мети та завдань моніторингу; формування вибірки, оцінка її репрезентативності; визначення критеріїв і показників оцінювання результатів дослідження тощо); розробка Програми.

Проведення дослідження (відповідно до Програми із залученням учасників дослідження, визначених у пункті 3.5) збір та оброблення результатів моніторингу;

Аналіз, інтерпретація та оприлюднення результатів моніторингу.

3.9. В Університеті використовуються такі методи моніторингового дослідження: опитування (анкетування, інтерв'ювання); тестування; спостереження за освітнім процесом та освітньою діяльністю; фокус-група; аналіз документації; аналіз кількісних даних за встановленими в Університеті формами звітності; інші методи, визначені у Програмі.

3.10. Моніторинг може проводитися у формі:

- безпосереднього одержання інформації від учасників дослідження (за допомогою спостереження, інтерв'ювання тощо);

- опосередкованого одержання інформації від учасників дослідження (у письмовій та/або електронній формі, із залученням експертів тощо);

- одержання інформації без залучення учасників дослідження (за допомогою вивчення документації, статистичної або оперативної інформації тощо).

3.11. Моніторинг може проводитися з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій, у тому числі дистанційно.

Під час проведення дослідження можуть використовуватися фронтальна, групова або індивідуальна робота учасників дослідження.

3.12. Для проведення моніторингового дослідження розробляється Програма на основі науково обґрунтованої методології з урахуванням профілю програми, визначених завдань дослідження, особливостей цільової групи респондентів тощо.

Програма оприлюднюється у будь-який спосіб, визначений суб'єктом\суб'єктами моніторингу.

У Програмі визначаються мета і завдання, суб'єкти, об'єкт(и), форми та методи, критерії, індикатори, умови (у тому числі місце проведення), процедури проведення моніторингу, порядок визначення результатів моніторингу, строки та форми узагальнення і оприлюднення результатів моніторингу.

До Програми додається графік проведення моніторингу.

3.13. Суб'єкти моніторингу забезпечують: інформування учасників щодо цілей, вимог і умов проведення моніторингу; виконання учасниками дослідження завдань, розроблених згідно з Програмою; дотримання етичних правил поведінки під час проведення моніторингу та принципів академічної доброчесності у процесі оприлюднення\ та коментування результатів.

3.14. Результати моніторингу зазначаються в аналітичному звіті, який готує суб'єкт\и моніторингу (відповідно до Програми). Підсумки моніторингу узагальнюються у схемах, діаграмах, висвітлюються в аналітично-інформаційних матеріалах.

3.15. Дані моніторингу можуть використовуватись для обговорення на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів або Університету. За результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення щодо планування та корекції роботи за ОП або модернізацію\оновлення ОП.

4. ПОРЯДОК ОНОВЛЕННЯ ОП

4.1. Перегляд освітніх програм з метою їх удосконалення здійснюється у формах оновлення або модернізації.

Рішення про необхідність оновлення (повне, часткове), модернізації ОП приймається адміністрацією Університету у разі потреби на основі аналізу та оцінки результатів моніторингу (п. 3.6. цього Положення).

4.2. Оновлення ОП проводиться за зовнішніх та внутрішніх чинників:

Зовнішні чинники:

- внесення змін до Постанов КМУ про зміну назви галузі знань та спеціальності;
- затвердження стандартів вищої освіти, до якої належить спеціальність;
- внесення змін до стандартів вищої освіти за спеціальністю;
- невідповідність (часткова, повна) змісту ОП останнім дослідженням у даній галузі знань;
- урахування нагальних потреб суспільства та ринку праці.

Внутрішні чинники:

• результати моніторингу ОП та освітньої діяльності за всіма критеріями, визначеним у п.3.6, якщо жоден критерій не оцінено за рівнем «А» і «В» (програма має високий рівень досягнення результатів); якщо встановлено неналежну якість освітньої програми, що має серйозні недоліки (за рівнем «Е» встановлена відповідність більше трьох критеріїв, принаймні за одним критерієм встановлена відповідність за рівнем «F»);

• досягнення результатів ОП по завершенні програми;

• результати очікувань, потреб і задоволення здобувачів вищої освіти та або стейкхолдерів стосовно ОП;

• об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

4.3. Оновлення та модернізація ОП проводиться:

- з ініціативи керівництва Університету/факультету в разі незадовільних показників якості ОП або незадовільних результатів набору на навчання за цією програмою
- з ініціативи гаранта освітньої програми та \або групи забезпечення з метою зміни фокусу програми, удосконалення змісту, враховуючи зміни у професійному\науковій полі, на ринках праці й освітніх послуг ;
- з ініціативи стейкхолдерів (зовнішніх), здобувачів ВО.

4.4. Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, структурно-логічній схемі викладання, навчальних і робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик тощо).

4.5. ОП може щорічно оновлюватися в частині її структурних складових, зокрема, у змісті робочих програм освітніх компонентів (та силабусів), у програм практик, у методах і технологіях навчання та викладання тощо.

Оновлення ОП виконується шляхом затвердження відповідних змін до 1 вересня поточного року, в якому будуть навчатись здобувачі освіти за зміненою ОП.

5. ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

5.1. Назви освітніх програм повинні мати ознаки (ключові слова) назви відповідних спеціальності (спеціалізації, спеціалізацій), припускаючи повний збіг або використання парафраза, або за змістом відповідати цим назвам з урахуванням особливостей реалізації освітніх програм на основі сформованих кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного потенціалу Університету, його академічних традицій, інших особливостей освітнього процесу (наприклад, викладання низки дисциплін іноземною мовою).

5.2. Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

5.3. Освітньо-професійна програма розробляється відповідно до затвердженої в Університеті форми.

Структурними елементами освітньо-професійної програми є:

- Титульний аркуш.
- Передмова (відомості про розробників ОП, рецензентів ОП тощо).
- Загальна характеристика (профіль ОП).
- Обсяг кредитів ЄКТС.
- Перелік компетентностей випускника.
- Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.
- Форми атестації здобувачів вищої освіти.
- Перелік компонент освітньої (освітньо-професійної) програми.
- Структурно-логічна схема ОП.
- Вимоги професійних стандартів (за наявності).
- Матриця відповідності визначених освітньою (освітньо-професійною) програмою компетентностей дескрипторам НРК.
- Матриця відповідності визначених освітньою (освітньо-професійною) програмою результатів навчання та компетентностей.
- Пояснювальна записка до освітньої (освітньо-професійної) програми (за потреби мотивованого обґрунтування оновлення).
- Інше (за потреби).

6. ПОРЯДОК ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

6.1. Рішення про закриття освітньої програми з тих, що реалізуються у ДНМУ, приймає

Вчена рада ДНМУ після закінчення навчання вже прийнятих здобувачів вищої освіти.

6.2. Закриття освітньої програми може проводитися: а) з ініціативи керівництва університету; б) з ініціативи гаранта та \або випускової кафедри і на підставі обґрунтованого рішення вченої ради факультету; в) у разі перегляду освітньої програми, що призвело до зміни її назви.

6.3. Основними підставами для закриття освітньої програми є: результати внутрішнього і зовнішнього моніторингу, за якими встановлено факти про недосягнення визначених освітньою програмою результатів та\або недотримання вимог забезпечення стандартів; виявлено невідповідність освітньої програми потребам ринку праці і ринку освітніх послуг.

7. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Це Положення схвалюється Вченою радою Донецького національного медичного університету та вводиться в дію наказом ректора.

7.2. Зміни та доповнення до цього Положення вносяться шляхом затвердження нової (оновленої) редакції Положення.

7.3. Положення після його затвердження і введення в дію наказом ректора розміщується на веб сайті Університету в розділі «Нормативні документи».

7.4. Дія цього Положення поширюється на всі структурні підрозділи Університету.